

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3-3

Nr.

Wilno, dnia 4 sierpnia 1930 roku.

298.

Treść numeru:

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Dział. Str.

1. Wywiad z prof. Voldemarasem.-	III. 1.
2. "Lietuvos Aidas" o parlamentaryzmie.-	" 1.
3. "Lietuvos Žinios" o dyktaturze.-	" 2.
4. "Socjaldemokratas" o dyktaturze.-	" 2.

K r o n i k a .

5. Odrzucenie statutu polskiego komitetu jubileuszowego Wielkiego Księcia Witolda.-	" 2.
6. Sprawa prof. Voldemarasa o przywłaszczenie pieniędzy skarbowych.-	" 2.
7. Dochodzenie w sprawie byłego ministra Petruli-
sa.-	" 3.
8. Sprawa prokuratora kłajpedzkiego Merka.-	" 3.
9. W sprawie budowy kościoła Zmartwychwstania.-	" 3.
10. Powrót księdza Krupawicziusa.-	" 3.
11. Pamflety polityczne w Kownie.-	" 3.
12. Dzień 1 sierpnia w Litwie.-	" 3.
13. Komunikacja lotnicza w Kownie.-	" 3.
14. Urlop Kontrolera Państwa.-	" 3.

-----00000-----

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNETRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

W y w i a d z p r o f . V o l d e m a r a s e m .

Wysiedlony do Płotel prof. Voldemaras przyjął współpracownika „Rytasa”, któremu udzielił o sobie następujących wiadomości:

Stosunki moje z rządzącymi narodowcami pozostały bez zmiany. Między nimi i moimi zwolennikami toczy się oddawna walka o ustrój, któremu jestem przeciwny. Jest to ustrój nietolerancji, gwałtów i łamania ustaw. Dla nas tymczasem ważnem jest, ażeby wszędzie utrzymany był ustrój konsekwentny. Jesteśmy zbyt podzieleni i rozłam wśród narodowców jest nieunikniony. Zarzuciłem na zjeździe narodowców, że źle zrobili, aresztowując Karutisa, jednego z bojowników o wolność Litwy, obecnie niepotrzebnie więzionego.

Za moich rządów również miał miejsce wysiedlenie i naogół ustrój był surowy, działało się to jednak bez mojej wiedzy, a z winy poszczególnych komendantów, których niezawsze mogłem sam skontrolować. Np. o wysiedleniu Turauskasa dowiedziałem się z gazet. Wiele spraw, wytoczonych księżom, zlikwidowałem, skoro trafiały one do mnie.

Nieprawdą jest, że nieprawnie przywłaszczyłem tytuł honorowego prezesa związku narodowców. Ze jestem nim - o tem wszyscy wiedzą. Przeciwnie i teraz, podczas zjazdu narodowców, pokazywałem im, adresowane do mnie, jako do prezesa honorowego, listy, z podpisem Lapenasa. Co zaś do mieszkania, zawarłem umowę, którą można było zlikwidować w drodze porozumienia, albo na drodze sądowej. Oni zaś grożą mi. Przed wielkanocą był Lapenas i prosił, abym się zgodził zająć mieszkanie, w którym mieszka arcybiskup Bartoloni. Poprosiłem go jednak, aby rozmawiał ze mną, jako przedstawiciel władzy, nie zaś, jako przedstawiciel narodowców.

Jeżeli chodzi o moją taktykę w przyszłości, zgodzę się wejść do rządu, jeżeli będąc w nim, będę mógł działać samodzielnie, - nigdy jednak nie wejść do rządu, jeżeli mam tam być bezsilny.

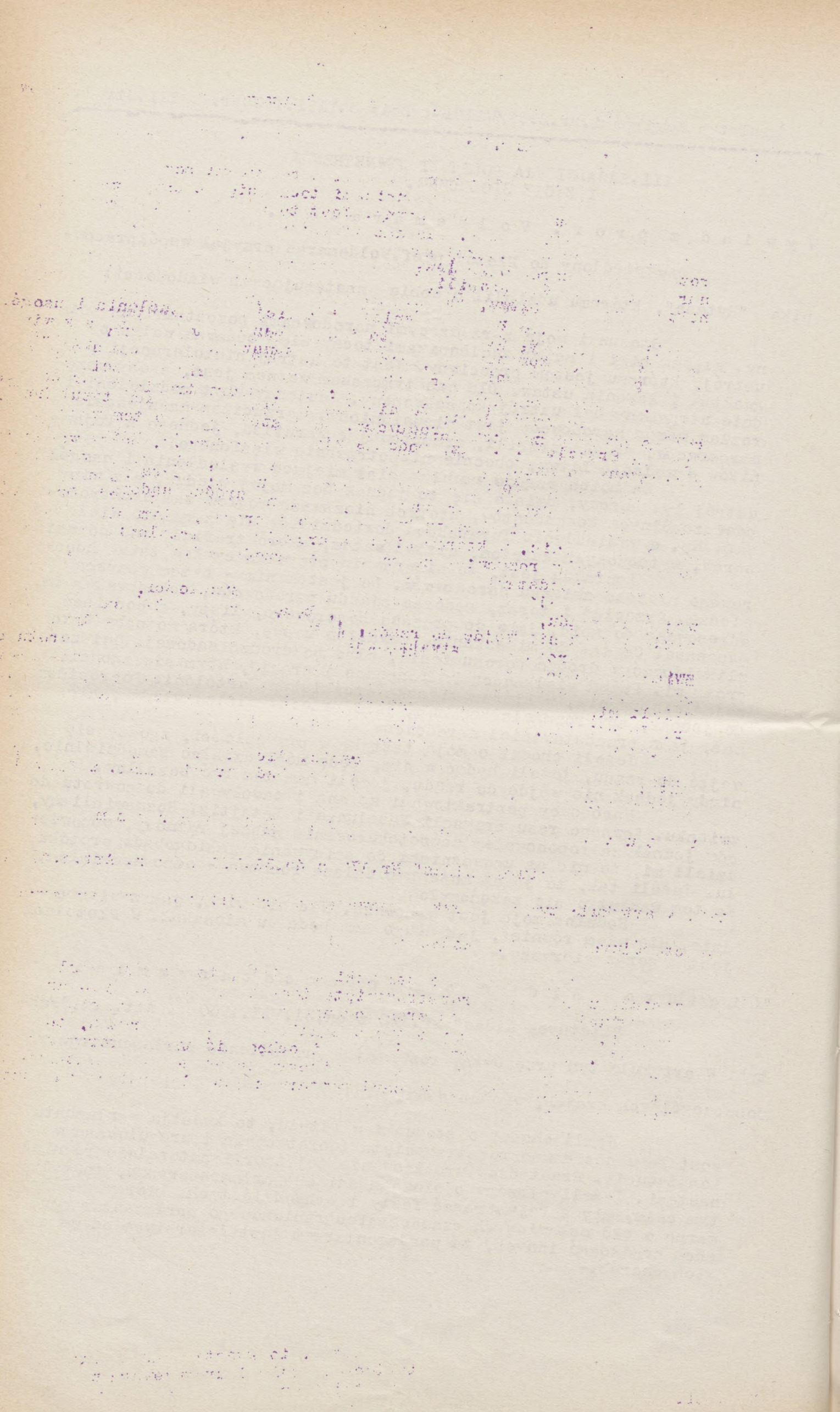
Narodowcy pertraktowali ze mną i nawoływali do powrotu do związku. Pewnego razu przyszli Naszłunas i Tatajtis. Rozmawialiśmy, gdy jednak zaproponowałem zaprotokółowanie naszej rozmowy, odpowiedzieli mi, że nie są upoważnieni do spisywania jakiegobądź protokołu. Jeżeli tak, to jakaż może być dalsza rozmowa - odpowiedziałem. Na tem wszystko się zakończyło.

Rodzina moja jest w Kownie. Nie wiem, jak z nią będzie, nie wiem również, jak długo sam będę tu mieszkał. W Płotelach jestem poraz pierwszy.-

„L i e t u v o s A i d a s” o p a r l a m e n t a r y z m i e .

„Lietuvos Aidas” Nr.172 z dn.31.VII.1930 r. Art.p.t.„Fakty”. W artykule tym urzędówka, rozważając przesilenie parlamentarne w poszczególnych krajach, wkłada nadmienienia:

Jeśli chodzi o stosunki w Litwie, to kwestja parlamentu została u nas dawno rozstrzygnięta teoretycznie i uregulowana w konstytucji. Praktyczne zrealizowanie tej teorii naturalnie również nastąpi. Jeżeli piszemy o niedomaganjach parlamentaryzmu, to tylko w tym celu, aby zarejestrować fakty i ochłodzić tych, którzy zawsze marzą o błogosławionych czasach nieograniczonego parlamentaryzmu, chcą przekonać innych, że parlamentaryzm jest lekarstwem od wszelkich chorób.-

"Lietuvos Žinios" o dyktaturze.

"Lietuvos Žinios"Nr.172 z dn.31.VIII.1930 r.

Przykładów zgubnych skutków dyktatury nie należy długo szukać. ZSSR, Włochy, Hiszpanja Primo de Rivery, Jugosławja, - wykazały nam, iż dyktatura obala całe życie, demoralizuje tych, którzy trzymają władzę w swych rękach i dezorganizuje siły twórcze kraju.

Ustrój jednostek stworzył również walkę personalną o ster władzy i wszystko, co zeń wypływa. Walka o idee i zasady, która cechuje parlamentaryzm, zostaje tu zastąpiona przez pragnienie zaszczytów i rywalizację ambicji i prywaty.

Wczorajsze autorytety obwoływane są przez nowe autorytety niemal nienormalnymi i niebezpiecznymi dla państwa, a z racji tego wszystkiego cierpią niewypowiedziane kraje, którym przypadło w udziale przeżyć nieszczęście ustroju jednostek.

Najgorszym jednak jest to, iż zazwyczaj sfery kierownicze nie spostrzegają, iż kroczą drogą katastrofy.-

"Socjaldemokratas" o dyktaturze.

"Socjaldemokratas"Nr.31 z dn.31.VII.1930 r.

Zaledwie parę lat upłynęło od pierwszych prób tworzenia w państwach dyktatury, zaledwie parę lat dzieli nas od sukcesów pojedynczych dyktatorów, a już dziś na niewielką ilość wybranych widzimy cały szereg eks-dyktatorów. Na dalekim wschodzie woła o pomoc zapomniany przez wszystkich Trocki. W Grecji cierpi nędzę w więzieniu p.Galos. Niezaszczytnie pożegnał się z tym światem eks-dyktator Hiszpanji Primo de Rivera. W Kretyndze denerwuje się rozgniewany Voldemaras. I t.d. Wszystkich spotkał los nie do pozazdroszczenia.

Dla nas, robotników litewskich, najlepiej jest znany prof.Voldemaras.-

Odrzucenie statutu polskiego komitetu jubileuszowego Wielkiego Księcia Witolda. Polskie organizacje w Litwie nie otrzymały zaproszenia do komitetu jubileuszowego uczczenia Witolda Wielkiego. To też na początku roku bieżącego powstała myśl założenia polskiego komitetu dla uczczenia jubileuszu Wielkiego Księcia Litewskiego Witolda i dnia 14 marca został złożony u naczelnika m.Kowna i powiatu statut pomienionego komitetu. W statucie tym komisja rejestracyjna dopatrywała się pewnych braków technicznych, wobec czego wypadło go złożyć powtórnie z uwzględnieniem zaleceń komisji. Jednakże i teraz statut został uchylony, tym razem ostatecznie. Jako na motyw uchylenia, powołano się na Nr.318 "Wiadomości Urzędowych", zewierający ustawę o uczczeniu Witolda Wielkiego, która między innymi przewiduje utworzenie komitetu Wielkiego Księcia Litewskiego Witolda. Według interpretacji władz administracyjnych, wyklucza to istnienie wszelkich innych komitetów, które chciałyby obchodzić jubileusz Wielkiego Księcia Litewskiego Witolda. W ten sposób polska mniejszość narodowa, pominięta w oficjalnym komitecie i zahamowana w swej prywatnej inicjatywie, została pozbawiona możliwości uczczenia jubileuszu Witolda Wielkiego.-

Sprawa prof. Voldemarasa o przywłaszczenie pieniędzy skarbowych. W tych dniach trybunał najwyższy przystąpił do badania sprawy prof.Voldemarasa o przywłaszczenie pieniędzy skarbowych. Prof.Voldemaras oskarżony jest, iż po powrocie z Kopenhagi, dokąd został przez rząd wydelegowany, nie złożył rachunku z wyznaczonych mu sum i pozostał winien rządowi 50 tysięcy duńskich koron.-

Opis... 1900...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

Dochodzenie w sprawie byłego ministra Petrulisa. Dochodzenie w sprawie byłego premiera i ministra skarbu Petrulisa prowadzone jest w dalszym ciągu. Sędzia śledczy wspólnie z ekspertami dokonywuje obecnie przeglądu różnych ksiąg i dokumentów ministerstwa skarbu. Dochodzenie zostanie zakończone w jesieni.-

Sprawa prokuratora kłajpedzkiego Merka. Prokurator kłajpedzki Merk został usunięty ze stanowiska i przekazany sądowi za niewykonywanie rozporządzeń ~~na~~ prokuratora Trybunału Najwyższego. Sledztwo, wdrożone przeciwko Merkowi, ma być wkrótce zakończone. Oskarżony jest on, iż odmówił wydania prokuratorowi Trybunału Najwyższego różnych dokumentów. Sprawę jego rozważać będzie Najwyższy Trybunał.-

W sprawie budowy kościoła Zmartwychwstania. Aktualna w swoim czasie kwestja budowy kościoła Zmartwychwstania na Zielonej Górze od paru miesięcy jakoby zamarła. Okazuje się jednak, iż myśl budowy nie została porzucona. Ponieważ złożony przez komitet budowlany projekt kościoła inżyniera Relsona został z pewnemi poprawkami zatwierdzony, więc obecnie właśnie odbywa się przeróbka projektu. Trwa ona cokolwiek dłużej, ponieważ inż. Relson jest obecnie inżynierem miejskim. Podobno budowę kościoła według projektu inż. Relsona mają poprzeć Litwini amerykańscy.-

Powrót księdza Krupawicziusa. Dnia 30-go lipca powrócił z zagranicy do Litwy ksiądz Krupawiczius.-

Pamflety polityczne w Kownie. W ostatnich czasach w Kownie zaczęto rozpowszechniać pamflety dwojakiego rodzaju - jedne przeciwko prof. Voldemarasowi, przedstawiające go, jako psychopata, którego należy odesłać do Kalwarji, drugie zaś - przeciwko rządowi. Policja kryminalna wszczęła dochodzenie celem wykrycia i ukarania autorów pamfletów.-

Dzień 1 sierpnia w Litwie. Dzień 1 sierpnia minął w całej Litwie spokojnie. Do zakłócenia porządku nigdzie nie przyszło, proklamacje komunistyczne rozrzucano jedynie w kilku miejscowościach. W związku z dn.1 sierpnia policja zaaresztowała w Kownie 10 agitatorów, którzy nawoływali robotników do urządzenia 1-go sierpnia demonstracji. Sledztwo w sprawie zaaresztowanych agitatorów zostało już zakończone. 3 aktywnych agitatorów przekazano sądowi wojennemu, 7 oddano do dyspozycji komendanta miasta, który ukarał ich grzywną w wysokości 2.000 lt. z zamianą na 2 miesiące więzienia.-

Komunikacja lotnicza w Kownie. Lotnisko kowieńskie zostało ostatnio powiększone: długość jego wynosi obecnie 1.300 metrów, szerokość - 1.100 m. W przyszłym roku lotnisko zostanie ostatecznie uporządkowane.

Obecnie przez Kowno przebiegają następujące linje komunikacji powietrznej: Berlin-Gdańsk-Królewiec-Kowno-Smołensk-Moskwa. Frekwencja jest duża; zdarzają się również podróży z Litwy.-

Urlop Kontrolera Państwa. Kontroler Państwa, p.W. Matulajtis, bawi od 12 lipca na ulropie zagranicą. Obowiązki jego pełni czasowo inspektor rewizor p. Maszotas.-

